

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2651

av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD)

Grov organiserad brottslighet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka nyrekryteringen till de kriminella nätverken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre förutsättningar att utreda och lagföra gränsöverskridande brott och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återfallsförebyggande arbete och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom en nationell handlingsplan ta ett samlat grepp för att effektivisera arbetet mot människohandel och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa brottet ringa stöld och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga skärpta åtgärder mot metallstölder och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om miljöbrottslighet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den grova organiserade brottsligheten måste med kraft bekämpas. Under förra året tillkännagav riksdagen en rad yrkanden för regeringen, bland annat rörande att göra det lättare att förverka kriminellas tillgångar, samt att utöka kriminaliseringen för brott som begås inom ramen för organiserad brottslighet. Vi ser med tillförsikt fram emot att se resultatet av regeringens arbete med dessa.

För att minska den organiserade brottsligheten måste nyrekryteringen till de kriminella nätverken motverkas. Det ska finnas stöd att tillgå för den som vill lämna det kriminella livet. För att komma åt brottslighet som rör sig över gränserna måste rättsväsendet samarbeta internationellt. EU-samarbetet innebär stärkta möjligheter att bekämpa gränsöverskridande brottslighet. På sina håll kan man i dag se stora problem med informationsutbyte mellan polismyndigheter, rutiner för samarbeten och så vidare. Här finns en utvecklingspotential.

Grov organiserad brottslighet

Den grova organiserade brottsligheten innebär lidande och stor skada för både enskilda människor och företag, men också för samhället i stort. Organiserad brottslighet ligger bakom huvuddelen av den gränsöverskridande brottsligheten, bland annat människohandel och narkotikasmuggling. Alliansregeringen tog 2007 initiativ till en bred nationell mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten. Mobiliseringen, som nu involverar elva myndigheter inom och utom rättsväsendet, har lett till ett mer omfattande och uthålligt arbete än tidigare. De nya arbetsformer som utvecklats har bidragit till snabbare och ökad samverkan mellan myndigheterna.

Organiserade kriminella nätverk verkar i hela landet. De senaste årens händelser i exempelvis Göteborg, Malmö och Södertälje understryker nödvändigheten av uthålliga insatser för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten. Myndigheternas samarbete ger kraft i arbetet. För att nå resultat krävs också att de brottsbekämpande myndigheterna har tillgång till effektiva arbetsmetoder och straffprocessuella tvångsmedel.

Bättre förutsättningar att utreda och lagföra gränsöverskridande brott är viktigt i kampen mot den gränsöverskridande organiserade brottsligheten. Samverkan mellan tullen och de rättsvårdande myndigheterna har intensifierats under senare år. Arbetet axel mot axel i enskilda ärenden har bland annat lett till fler beslag av vapen. Det är viktigt att samarbetet fortsätter och fördjupas.

Ett antal yrkeskriminella står för en stor del av brottsligheten i Sverige. Att sätta dessa individers brottslighet ur spel – genom återfallsförebyggande arbete och/eller relevanta straff – bör vara ett viktigt fokus.

Riksdagen har tillkännagivit en rad yrkanden för regeringen gällande straffskärpningar för exempelvis människohandel och koppleri, narkotikabrott, dråp, grov misshandel, grovt rån och grov utpressning. Dessa straffskärpningar ska regeringen återkomma med förslag på snarast.

Vi vill också betona det återfallsförebyggande arbetet där avhopparverksamhet är en viktig del. Den som vill hoppa av från en verksamhet med kriminella inslag bör kunna

få hjälp och stöd oavsett var i landet hon eller han befinner sig. Den så kallade avhopparverksamheten bör även dels bli bättre på att snabbt fånga upp dem som vill lämna en kriminell livsstil, dels göras till ett attraktivt alternativ för den som börjar tröttna på ett liv i kriminalitet. Dessutom är Kriminalvårdens åtgärder för att få intagna att bryta med sin kriminalitet viktiga.

Åtgärder mot människohandel och koppleri

Att förebygga och bekämpa människohandel är sedan länge en högt prioriterad fråga. En viktig del i det arbetet är en stark och ändamålsenlig straffrättslig lagstiftning. Trots förändringar av människohandelsbrottets utformning, alliansregeringens olika satsningar och de åtgärder som brottsbekämpande myndigheter vidtagit är det fortfarande få anmälningar som leder till åtal och fällande domar för människohandelsbrott. I september 2014 tillsattes därför en utredning, *Ett starkt straffrättsligt skydd vid människohandel och köp av sexuell handling av barn, dir. 2014:128*, som ska undersöka om det finns behov av, och i sådant fall föreslå, åtgärder i syfte att säkerställa ett starkare straffrättsligt skydd mot människohandel, köp av sexuell tjänst och köp av sexuell handling av barn. Uppdraget ska redovisas senast i mars 2016. Riksdagen har tillkännagivet för regeringen att straffen för människohandel och koppleri behöver skärpas.

Att de brottsbekämpande myndigheterna har goda förutsättningar att arbeta med denna typ av ärenden, som ofta är resurskrävande och svårutredda, är en annan viktig förutsättning. Vi vill genom en nationell handlingsplan ta ett samlat grepp för att effektivisera arbetet mot människohandel. Det kan till exempel handla om sätt att bedriva informationskampanjer för att göra det lättare att upptäcka människohandel.

Ringa stöld

Varje år begås, enligt Svensk Handels undersökning om stöldbrott i butik 2015, 2 miljoner stöldbrott i svenska butiker. Det totala värdet av det som stjäls uppgår till 4,6 miljarder kronor. I dessa siffror ingår inte interna stölder, det vill säga stölder av anställda.

Polis och medlemmar i Svensk Handel vittnar om ett ständigt närvarande inslag av organiserade stöldligor, något som dock är svårt att visa i anmälningsstatistiken, kanske beroende på att de har en högre grad av professionalitet, vilket minskar risken för upptäckt.

Brottsrubriceringen snatteri bör avskaffas och ersättas med ringa stöld. Med anledning av den ökande graden av professionalitet och organisering vid den här typen av brottslighet, bör tillgrepp som tidigare ansetts vara snatteri betraktas som stölder för

att markera det allvar på vilket vi ser på denna typ av brottslighet.
Egendomsskyddsutredningen (SOU 2013:85) ger underlag för detta.

Skärpta åtgärder mot metallstölder

Stölder av koppar och metaller har blivit ett allt större problem under senare tid. Det handlar exempelvis om kopparstölder från kyrktak och metallstölder utmed järnvägen. I många fall leder dessa stölder till allvarliga följdverkningar. Det kan handla om en gammal kyrka som till följd av takstölden drabbas av omfattande vattenskador eller en stöld av metaller från järnväg som leder till stora förseningar och olyckor. Problemet med metallstölder är inte enbart svenskt utan förekommer i hela västvärlden. Enligt polisen är det mycket som talar för att det är kriminella ligor som ligger bakom många av stölderna. Sådana omständigheter måste leda till att domstolarna ser allvarligt på aktuella gärningar. Även i övrigt bör samhällets insatser för att motverka den här typen av brottslighet förstärkas.

Miljöbrottslighet

Polisen och Åklagarmyndigheten hanterar ungefär 4 000 miljöbrott varje år. Tillsynsmyndigheternas uppgift är att göra en polisanmälan så fort de misstänker att ett miljöbrott har begåtts. Miljöbrottsutredningar bygger ofta på ett nära samarbete med tillsynsmyndigheter, till exempel kommunernas miljökontor och länsstyrelsen. Dumpning eller utsläpp av farliga ämnen i naturen är vanliga miljöbrott. Syftet kan vara att slippa betala avgifter för kostnaderna att göra sig av med avfallet på riktigt sätt. Det förekommer också att miljöfarlig verksamhet drivs utan tillstånd.

Miljöbrott är en allvarlig och ofta svårutredd form av brottslighet. Därför är det viktigt att polisen har tillgång till den expertkompetens som behövs. De civila utredarna med specialkompetens inom till exempel miljöbrottslighet ska kunna användas på ett mer effektivt sätt.

Beatrice Ask (M)

Johan Hedin (C)

Roger Haddad (FP)

Andreas Carlson (KD)